

בכהנים ובישראלים — חד אומה הוא! אלא, מקדש הוא דקדישי כהנים טפי מישראל וזה הוא החילוק שביניהם, אבל ישראל וכנענים שתי אומות הם.

ואיבעית אימא טעם אחר לזה שנאמר במשנה "שבישראל" ולא "שבעובדי כוכבים", אף על גב שהעכו"ם נערכים, כרכי מאיר: דאידי דקא בעי למיתנא סיפא: "ובשדה אחוזה", דבישראל הוא דמשכחת לה דין שדה אחוזה, שאם הקדישה נפדית בשיעור קצוב, אבל בעובד כוכבים לא משכחת לה דין שדה אחוזה, [אלא בשויה היא נפדית אם הקדישה], דעכו"ם לאו בני אחוזה בארץ ישראל נינהו, [שדין זה לא שייך כי אם בארץ ישראל, שזו מצוה התלויה בארץ ועובד כוכבים אין לו נחלה בארץ⁽³⁾ — תוס']. משום הכי קתני את הנאה שבישראל ואת הכעור שבישראל.

מתניתין:

זה ששינינו בריש פירקין יש בשדה אחוזה להקל ולהחמיר — כיצד:

אחד המקדיש שדה אחוזה בחולת [סביבות, כמו מחול הכרם] המחוז, בסביבות העיר,

עובד כוכבים נמי נערך, אלא משום כך נקט התנא: "את הנאה שבישראל", ולא אמר "את הנאה שבכנענים", כיון שאסור להזכיר שם נוי על כנעני! ומלתא אגב אורחיה קא משמע לן [השמיענו התנא בדרך אגב] במה שלא אמר "את הנאה שבכנענים" — כדרך יהודה אמר רב. דאמר רב יהודה אמר רב: אסור לאדם שיאמר "כמה נאה כנעני זה!" שכתוב "לא תחנם", ודורשים "לא תתן⁽²⁾ להם חן" שאסור להזכיר נוי על כנעני.

ומקשינן: אף שלא רצה התנא לשנות "ואת הנאה שבכנענים" מהטעם שאמרנו, וליתני: את הנאה שבישראל ואת הכעור שבכנענים?

ומשינינן: בחד אומה קמיירי, בתרי אומה — ישראל וכנענים — לא מיירי!

ומתמהינן: ולא מדבר התנא בשתי אומות? והרי בהמשך במשנה מדבר בשתי אומות! שמבואר שם שיש באונס ומפתה קולא וחומרא, שהרי אחד שאנס ופיתה את הגדולה "שבכהונה", ואת הקטנה "שבישראל", נותן חמשים סלעים, וכהנים וישראל הם שני מינים.

ומשינינן: התם גבי אונס ומפתה — דמיירי

שעל גוי אסור לומר נאה ולכן הזכירה ישראל בדוקא.

2. בסוטה [מב ב] מפרשת הגמרא בפסוקים שנאמרו על גבורת גלית, שלא סיפרו אפילו חצי שבחו ומכאן לומדים שאסור לספר בשבח הרשעים.

והקשה הקרן אורה שהרי זה איסור דאורייתא משום לא תחנם כמבואר כאן ומדוע

צריך ללמוד זאת מנביא.

ותירץ הקרן אורה, ששם סיפרו את גבורת גלית כדי לשבח מתוך כך את דוד שניצח אותו ובאופן כזה שהמטרה איננה לשבח את הגוי אין איסור לא תחנם, ומכל מקום לומדים משם שאפילו באופן כזה לא לשבח רשעים.

3. הגרי"ז הסתפק, אם כוונת התוספות משום שבפועל כל קרקע שיש לגוי בארץ היא רק ממה